وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو
ژمارە : ١٥٠٥٩ لە ٢٠١٣/١٢/٣٠

ڕێنمایی ژمارە (١٠)ی ساڵی ٢٠١٣

تایبەت بە دامەزراندن و مۆڵەت پێدانی پرۆژەکانی سامانی ماسی

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی کە پێماندراوە لە ماددەی (پێنجەم) بڕگەی (دووەم) لە یاسای وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو ژمارە (٦)ی ساڵی (٢٠١٠) بڕیارماندا بە دەرکردنی ئەم ڕێنماییە .

یەکەم : ڕێنماییەکانی ڕەزامەندی سەرەتایی و پێدانی مۆڵەت

أ- ڕێنماییەکانی پێدانی ڕەزامەندی سەرەتایی بۆ دروستکردنی پرۆژە:-

١- پێشکەش کردنی داواکاری لە لایەن هاوڵاتی لەڕێگای لقی کشتوکاڵی ناوچەکە بۆ مەبەستی وەرگرتنی ڕەزامەندی سەرەتایی دروستکردنی پرۆژەکە ، ئەگەر داواکار زەوی لەبەردەستدابوو بەشێوەی موڵك یان گرێبەست و زەوییەکە بەکەڵکی کشتوکاڵ نەهێت .

٢- بوونی گرێبەستی زەوی (عقدإيجار) ئەگەر لەسەر زەوی بەکرێ بوو، یان تاپۆی زەوییەکە ئەگەر زەوییەکە موڵك بوو بەناوی داواکار , ڕەزامەندی هاوبەشەکانی ئەگەر زەوییەکە هاوبەش بوو . لەگەڵ ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی زەوی وزار لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگا .

٣- کۆنووسی پشکنینی سەرەتایی و هێلکاری پارچە زەوییەکە کەگشت دامەزراو (معاملەکان)ی کەرتەکەی لەسەر دیاری کرابێت , ئامادە کرابێت لە لایەن لیژنەیەك کە پێك هاتبێت لە (٤)چوار ئەندام , بەرپرسی بەشی یان هۆبەی سامانی ماسی سەرۆکی لیژنەکە دەبێت وە بەئەندامیەتی نوێنەرێکی (سامانی ئاژەڵ و نوێنەری زەوی وزار و ڕووپێوێك) لە فەرمانگەی کشتوکاڵی ناوچەکە.

٤- هێنانی بەڵێن نامە لە بەڕێوەبەرایەتی یاسایی / بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگاکەداواکار:

أ- بەکار هێنانی زەوییەکە تەنها بۆ مەبەستی دروستکردنی پرۆژەکە بێت .

ب- پرۆژەکە دروست دەکرێت لەدوای وەرگرتنی ڕەزامەندی سەرەتایی و ڕەزامەندی لایەنە پەیوەندارەکان وپێویستە لەماوەی یەك ساڵدا تەواوی بکات .

ج- ئەنجام نەدانی گۆڕانکاری و نەفرۆشتنی پرۆژەکە.

د- ئاگادار کردنەوەی بەڕێوەبەرایەتی سامانی ماسی لەکاتی لەکار وەستانی دروستکردنی پرۆژەکە وە دەست نیشانکردنی هۆکارەکان .

هـ- پابەندی یاسا و ڕێنماییەکانی لایەنە پەیوەندارەکان بێت بەدروست کردن و کار پێکردنی پرۆژەکە.

و- ڕێگادان بە لیژنەکانی بەدواداچوونی سەر بە وەزارەت و نواندنی ئاسانکاری بۆیان بۆ چوونە ناو پرۆژەکە لە هەرکاتێکدا بە مەبەستی بەدواداچوون .

٥- ئەنجامدانی پشکنینی ئاو و خاك بۆ پرۆژەکانی حەوزی خۆڵی و تەنها پشکنینی ئاو بۆ گشت جۆری پرۆژەکانی تر(کۆنکریتی ، قەفەسی ، داخراو) بۆ دڵنیابوون لەشیاوی ئاوەکە بۆ دروستکردنی پرۆژەی ماسی.

٦- بۆ حەوزی قەفەسی پێویستە ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی سەرچاوەکانی ئاو وەربگیرێت ئەگەر لە سنووری رووبار پرۆژەکە دروست بکرێت یاخود ڕەزامەندی ب. بەنداوەکان و کۆگا ئاویەکان ئەگەر پرۆژەکە لە بەنداوەکان دروست بکرێت .

٧- بەرزکردنەوەی داواکارییەکە لەگەڵ ئەو بەڵگەنامانەی سەرەوە لەلایەن بەشی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگا بۆ بەڕێوەبەرایەتی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری , پاش دیراسەت کردنی بەڵگەنامەکان و گونجانی بەپێی ڕێنماییەکان دەکرێت بە ڕەزامەندی سەرەتایی .

ب-ڕێنماییەکانی پێدانی مۆڵەت :-

١- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگا نووسراو دەکات بۆ وەرگرتنی ڕەزامەندی لایەنە پەیوەندارەکان لەسەر دروست کردنی پرۆژەکە لەسەر ئەو پارچە زەوییەی کە دیاریکراوە .

٢- دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی لایەنە پەیوەندارەکان و تەواوکردنی پرۆژەکە داواکار ئاگاداری بەشی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگاکەی دەکات بەتەواوکردنی پرۆژەکە و داوای مۆڵەت پێدان دەکات .

٣- ئەنجامدانی پشکنینی کۆتایی بۆ پرۆژەکە و دیاری کردنی ووزەکەی لەلایەن هەمان لیژنەی (خالی ٣أ) ەوە

٤- پێویستە پەرژین لە چواردەوری پرۆژەکە دروست بکرێت ,و کۆگای ئالیك و تابلۆی نیشاندەر و تۆمار (سجل)ی هەبێت لە هەموو جۆرەکانی پرۆژەی ماسی.

٥- هێنانی سێ وێنەی ڕەنگاوڕەنگی داواکار و فۆتۆکۆپی ڕەگەزنامە و ناسنامەی باری شارستانی ,لەگەڵ پسوڵەی وەرگرتنی پارەی مۆڵەت پێدان .

٦- هەبوونی سەرپەرشتیار بۆ پرۆژەکە بەمەرجێك مۆڵەتی کارکردنی پیشەیی هەبێت و پشتگیری کرابێت لەلایەن سەندیکاوە بەپێی مادەی (٢) برگەی (١٣) سێزدەهەم لەیاسای پاراستن و پەرەپێدانی بەروبوومی کشتوکاڵی لە هەرێمی کوردستانی عیراق ژمارە (٤)چواری ساڵی (٢٠٠٨).

٧- وێنەی ڕەسەن یان کۆپی پەسەندکراوی داواکاری و هەموو ڕەزامەندی و بەڵگەنامەکانی سەرەوە لەلایەن بەشی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگا بە نووسراو بەرز دەکرێتەوە بۆ بەڕێوەبەرایەتی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری بۆ پێدانی مۆڵەت .

٨- لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری (بەڕێوەبەرایەتی سامانی ماسی) پڕۆژەکە مۆڵەتی پێدەدرێت .

دووەم: نوێکردنەوەی مۆڵەتی پڕۆژەکە دووساڵ جارێك لە بەشی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگاکان ئەنجام دەدرێت وە هەروەها ئاگادارکردنەوەی بەڕێوەبەرایەتی سامانی ماسی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری بە نوێکردنەوەکە .

- مەرجەکانی پڕۆژەی بەخێوکردنی ماسی لە حەوزی خۆڵ :-

١- سەرچاوەی ئاوی پڕۆژەکە بیری ئیرتیوازی نەبێت .

٢- ڕووبەری گشتی زەوی تەرخانکراو بۆ پڕۆژەکە لە (٣) سێ دۆنم کەمتر نەبێت و ڕووبەری ئاوی پڕۆژەکە لە (٢) دوو دۆنم کەمتر نەبێت .

٣- دووری (٢)کم لە سنوری شارەوانی پارێزگاکان و (١)کم لە سنوری شارەوانی قەزا و ناحیەکان کەمتر نەبێت ,هەروەها دووری (١٥٠)م لە شەقامی سەرەکی و (١٠٠)م لە شەقامی لاوەکی و (٢٠٠) م لە گوند کەمتر نەبێت .

٤- دووری لە پڕۆژەی هاوشێوە (٢٠٠)م کەمتر نەبێت .

٥- دووری لە پڕۆژەکانی سامانی ئاژەڵ (٢٠٠)م کەمتر نەبێت .

٦- دووری لە هێڵی کارەبای پاڵەپەستۆ بەرز لە (١٠٠)م کەمتر نەبێت .

٧- وەرگرتنی ڕەزامەندی ئەم فەرمانگانە (ژینگە , شارەوانی و گەشت و گوزار, شوێنەوار , سامانە سروشتیەکان) .

- مەرجەکانی پڕۆژەی بەخێوکردنی ماسی لە حەوزی قەفەس :-

ئەم جۆرە حەوزە لە ناو بەنداو وڕێڕەوە ئاویەکاندا دادەنرێت.

١- ڕووبەری ئاوی پڕۆژەکە لە (١٥٠)م٢ کەمتر نەبێت .

٢- قوڵی ئاوەکە لە شوێنی پڕۆژەکە لە (٣)م کەمتر نەبێت .

٣- پڕۆژەکە ڕێگر نەبێت لە کاری خاوێنکردنەوەی ڕێڕەوی ئاوی و بەلەمەوان لە دەریاچەو بەنداوەکان .

٤- نابێت لە کەناڵەکانی ئاودێری دابنرێت .
٥-دووری لە پرۆژەی هاوشێوە (٢٠٠)م کەمتر نەبێت .
٦- دووری (٥٠٠)م لە سەرەوە و (١)کم لە خواروی بەرهەمهێنانی کارەباوە کەمتر نەبێت .
٧- دووری پرۆژەکە لە پرۆژەی پاڵاوتنی ئاوی خواردنەوە لە سەرو و خواروی لە (١)کم کەمتر نەبێت .
٨- دەزگاکانی خزمەت گوزاری (ژووری کارگێڕی و کۆگا و ...هتد .) دەبێت لە بەرزترین ئاستی بەرز بوونەوەی ئاوی دەریاچە و ڕووبارەکان کەمتر نەبێت .
٩- وەرگرتنی ڕەزامەندی ئەم فەرمانگانە (ژینگە , گەشت و گوزار) .
١٠- دانانی هێمای ڕووناك کەرەوە بۆ دەرخستنی سنوور و پانتایی پرۆژەکە لە شەودا .

- **مەرجەکانی پرۆژەی بەخێوکردنی ماسی لە حەوزی کۆنکریت :-**

ئەم جۆرە حەوزە بەکاردەهێنرێت بۆ بەخێوکردنی چڕ (التربية المكثفة) بە بەردەوام ئاوی پرۆژەکە لە گۆڕاندایە و لە چیمەنتۆ و بلۆك دروست دەکرێت .

١- ڕووبەری زەوی تەرخانکراو بۆ پرۆژەکە (١)دۆنم کەمتر نەبێت و ڕووبەری ئاوی لە (٣٠٠)م٢ کەمتر نەبێت .
٢- سەرچاوەی ئاوی پرۆژەکە بیری ئیرتیوازی نەبێت .
٣- دووری لە پرۆژەی هاوشێوە (٢٠٠)م کەمتر نەبێت .
٤- دووری لە پرۆژەکانی سامانی ئاژەڵ (٢٠٠)م کەمتر نەبێت .
٥- دووری (٢)کم لە سنوری شارەوانی پارێزگاکان و (١)کم لە سنوری شارەوانی قەزا و ناحیەکان کەمتر نەبێت ,هەروەها دووری (١٥٠)م لە شەقامی سەرەکی و (١٠٠)م لە شەقامی لاوەکی و (٢٠٠)م لە گوند کەمتر نەبێت .
٦- وەرگرتنی ڕەزامەندی ئەم فەرمانگانە (ژینگە، شارەوانی و گەشت و گوزار، شوێنەوار، سامانە سروشتیەکان) .

- **مەرجەکانی پرۆژەی بەخێوکردنی ماسی لە حەوزی داخراو و پرۆژەی بەرهەمهێنانی ماسی جوانکاری :-**

١- ڕووبەری زەوی تەرخانکراو بۆ پرۆژەکە (١)دۆنم کەمتر نەبێت.
٢- سەرچاوەی ئاوی پرۆژەکە دەکرێت بیری ئیرتوازی بێت لەبەر ئەوەی ئەم جۆرە پرۆژانە ئاوی کەمی پێویستە و هەمان ئاوی حەوزەکان دووبارە بەکاردەهێنرێتەوە پاش خاوێنکردنەوەی بە ئامێر و ڕێگای تایبەت .

٣- دووری لە پرۆژەی هاوشێوە (٢٠٠)م کەمتر نەبێت .

٤- دووری لە پرۆژەکانی سامانی ئاژەڵ (٢٠٠)م کەمتر نەبێت .

٥- دووری (١)کم لە سنوری شارەوانی پارێزگاکان و (٥٠٠)م لە سنوری شارەوانی قەزا و ناحیەکان کەمتر نەبێت ,هەروەها دووری (١٥٠)م لە شەقامی سەرەکی و (١٠٠)م لە شەقامی لاوەکی و (٢٠٠)م لە گوند کەمتر نەبێت .

٦- وەرگرتنی ڕەزامەندی ئەم فەرمانگانە (ژینگە, شارەوانی و گەشت و گوزار , شوێنەوار , سامانە سروشتیەکان) .

- ئەم ڕێنماییە جێ بە جێ دەکرێت لە ڕێکەوتی دەرچوونیەوە و لە رۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە .

پرۆفسیۆر سیروان بابان
وەزیری کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو